RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 58.480/1
van 20 november 2015

over

amendementen op een ontwerp van ‘programmawet’ (flexiloon)

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 58.480/1
du 20 novembre 2015

sur

des amendements au projet de ‘loi-programme’ (flexisalaire)

‡LW-ABMPJEJE-FIEIAVT‡

Op 13 november 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Sociale Zaken verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over amendementen op een ontwerp van 'programmawet' (flexiloon).

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 17 en 19 november 2015. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Raf AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 november 2015.

*

Le 13 novembre 2015, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre des Affaires sociales à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur des amendements au projet de 'loi-programme' (flexisalaire).

Le projet a été examiné par la première chambre les 17 et 19 novembre 2015. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Wouter PAS, conseillers d'État, Marc RIGAUX, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Raf AERTGEERTS, premier auditeur chef de section.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 20 novembre 2015.

*

‡LW-ABMPJEE-FIELAVT‡

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling in de adviesaanvraag gemotiveerd als volgt:

> "De aanvraag is hoogdringend omdat de voorliggende amendementen nodig zijn om een correcte interpretatie van een pas aangenomen wetgeving mogelijk te maken. Deze ontwerpen van amendement verduidelijken het begrip flexiloon zoals het is opgenomen in de wet houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken die op 22 oktober door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd gestemd. De procedure tot publicatie in het Belgisch Staatsblad is momenteel lopende — ingevolge deze publicatie zal deze wet in werking treden op 1 december 2015. Zonder deze amendementen zou onduidelijkheid bestaan over het begrip flexiloon, meer in het bijzonder of aanvullende vergoedingen uit cao al dan niet onder het flexiloon vallen. Daardoor zou onzekerheid bestaan over de fiscale en parafiscale behandeling en zou de wetgeving bijgevolg niet uitvoerbaar zijn door werkgevers en sociale secretariaten. Met dit amendement wenst de regering zo snel mogelijk rechtszekerheid te scheppen betreffende het begrip flexiloon, en dit bij voorkeur voor de eerste loonbetalingen op basis van deze nieuwe regelgeving."

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN DE AMENDEMENTEN

3. De om advies voorgelegde amendementen strekken ertoe een aantal wijzigingen aan te brengen in hoofdstuk 2 "Nieuw beleid – Horeca" van de wet van (…) 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken'.[2] Die wijzigingen beogen hoofdzakelijk[3] het in dat hoofdstuk gehanteerde begrip "flexiloon" te verduidelijken.

[1] Aangezien het om amendementen op een ontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] De tekst van die wet is op 22 oktober 2015 aangenomen in plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers (*Parl.St.* Kamer, DOC 54-1297/006) en is aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd.

[3] Amendement nr. 7 bevat een materiële rechtzetting.

‡LW-ABMPJEE-FIEIAV/T‡

VORMVEREISTEN

4. De amendementen moeten overeenkomstig artikel 15 van de wet van 25 april 1963 'betreffende het beheer van de instellingen van openbaar nut voor sociale zekerheid en sociale voorzorg' om advies worden voorgelegd aan hetzij de Nationale Arbeidsraad, hetzij het beheerscomité van de betrokken openbare instellingen. Uit de aan de Raad van State toegezonden documenten blijkt niet dat dergelijke adviezen zijn ingewonnen, noch dat wat dat betreft een beroep wordt gedaan op het spoedeisende karakter van de betrokken aangelegenheid om dergelijke adviezen niet in te winnen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerkingen

5. De steller van de amendementen dient na te gaan of de aan te brengen wijziging in de omschrijving van het begrip "flexiloon" (amendement nr. 2) en de daarmee gepaard gaande wijzigingen van andere bepalingen van hoofdstuk 2 van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken' die verband houden met het flexiloon (amendementen nrs. 3 en 4), voldoende op elkaar zijn afgestemd en bovendien de vereiste coherentie vertonen met de overige (ongewijzigde) bepalingen van het voornoemde hoofdstuk 2.

5.1. Zo is het niet duidelijk of in het huidige artikel 3, 2°, van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken' nog wel sprake kan zijn van een "nettoloon", in de gebruikelijke arbeidsrechtelijke betekenis, nu onder het begrip "flexiloon", door de daarin aan te brengen wijziging, ook dienen te worden begrepen "alle vergoedingen, premies en voordelen van welke aard ook die door de werkgever toegekend worden ter vergoeding van een prestatie" (amendement nr. 1), en mede gelet op het gegeven dat in artikel 5, § 2, eerste volzin, van de voornoemde wet wordt bepaald dat "[h]et flexiloon minimaal 8,82 euro *per uur* (bedraagt)".

5.2. Ook is het niet duidelijk waarom de "bijkomende voordelen waarop de werknemer ingevolge een collectieve arbeidsovereenkomst recht heeft" (amendement nr. 3), wel moeten worden begrepen onder het begrip "flexiloon" (amendement nr. 2), doch niet in aanmerking worden genomen voor het bepalen van het minimumbedrag van het flexiloon (amendement nr. 3). In dat verband is het bovendien evenmin duidelijk of, in het geval in de raamovereenkomst een hoger flexiloon wordt vastgesteld dan hetgeen minimaal vereist is (met toepassing van artikel 5, § 1, van de voornoemde wet), de voornoemde "bijkomende voordelen" eveneens gelden bovenop het in de raamovereenkomst vastgestelde (hogere) flexiloon.

5.3. In de verantwoording van amendement nr. 4 wordt gesteld dat, "[a]angezien het flexiloon breder gedefinieerd wordt, (…) het hier vermelde minimum het minimale bedrag (is) van het 'gewone' loon en niet van het flexiloon in de nieuwe verbrede definitie". Daaruit volgt dat in de regeling betreffende de flexi-jobs in feite twee loonbegrippen zullen worden gehanteerd, het "gewone" loon en het "verbrede" loon. Dat onderscheid wordt evenwel in de (gewijzigde) regeling niet gemaakt, en volgt evenmin uit de schrapping van de woorden "van het flexiloon" in artikel 5, § 2, tweede zin, van de voornoemde wet (amendement nr. 4).

‡LW-ABMPJEJE-FIEIAV/T‡

In dat verband dient ook te worden nagegaan of de huidige bepaling van artikel 6, eerste lid, d), van de voornoemde wet (de raamovereenkomst bevat tenminste "d) het flexiloon met inachtneming van het minimum zoals bepaald bij artikel 5;") ongewijzigd in die wet kan worden behouden.

6. In het bij amendement nr. 6 ontworpen artikel wordt bepaald dat "[d]it hoofdstuk in werking (treedt) op de datum van inwerkingtreding zoals bepaald door artikel 37, eerste lid, van de wet van XX november 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken". Aangezien het volgens de gemachtigde de bedoeling is dat die wet nog in de loop van de maand november wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, zou dit tot gevolg hebben dat de thans ontworpen amendementen in werking treden op 1 december 2015. Nu het te amenderen ontwerp van wet op die datum nog niet zal zijn bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, heeft dit tot gevolg dat de ontworpen amendementen met terugwerkende kracht in werking treden.

Zoals het Grondwettelijk Hof er reeds meermaals heeft op gewezen, is de niet-retroactiviteit van wetten of decreten een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid en vereist die waarborg dat het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat eenieder in redelijke mate de gevolgen van een welbepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat de handeling wordt verricht.[4] Nog volgens het Grondwettelijk Hof kan de terugwerkende kracht van wetten of decreten enkel worden verantwoord wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang[5] zoals bijvoorbeeld voor de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst.[6] Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van een of meer gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges worden verhinderd zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.[7]

In de verantwoording bij amendement nr. 6 wordt gesteld dat "[a]angezien dit hoofdstuk wijzigingen aanbrengt aan het begrip flexiloon om de initiële wil van de wetgever te verduidelijken, de bepalingen van dit hoofdstuk in werking (dienen) te treden op dezelfde datum als de bepalingen die aangepast worden".

[4] Zie onder meer: GwH 20 mei 1998, nr. 49/98, B.4; GwH 9 februari 2000, nr. 17/2000, B.4; GwH 15 mei 2008, nr. 80/2008, B.4; GwH 13 januari 2011, nr. 3/2011, B.7.

[5] Zie o.m. GwH 30 oktober 2012, nr. 137/2012, B.9.

[6] Zie o.m. GwH 19 december 2001, nr. 159/2001, B.13.1.

[7] Zie o.m. GwH 4 mei 2005, nr. 86/2005, B.6.1; GwH 19 april 2006, nr. 55/2006, B.6; GwH 4 maart 2008, nr. 41/2008, B.6.1; GwH 17 april 2008, nr. 64/2008, B.29.1 en B.47.1; GwH 15 januari 2009, nr. 6/2009, B.3.2 en GwH 18 februari 2009, nr. 26/2009, B.13.

‡LW-ABMPJEE-FIEIAV/T‡

De ontworpen wijzigingen van hoofdstuk 2 van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken' kunnen weliswaar worden opgevat als een "verduidelijking" van de oorspronkelijk in dat hoofdstuk opgenomen regeling, doch dienen niettemin te worden beschouwd als een aanvulling van die regeling, in de zin van het invoeren van nieuwe, bijkomende regels. De terugwerkende kracht is dan ook enkel mogelijk voor zover daaraan een doelstelling van algemeen belang ten grondslag ligt.

In dat verband is door de gemachtigde het volgende medegedeeld:

> "Uit de contacten die wij hebben met onder andere de sociale secretariaten bleek dat deze oorspronkelijke bedoeling niet zo eenduidig uit de wetgeving kon worden afgeleid – de huidige definitie van 'flexiloon' en hoe bijkomende vergoedingen fiscaal en parafiscaal dienen te worden behandeld konden verschillend worden geïnterpreteerd.
>
> Om aan deze rechtsonzekerheid tegemoet te komen is het noodzakelijk dat nader verduidelijkt wordt dat de werknemer recht heeft op alle bijkomende vergoedingen waarop een andere werknemer ook recht heeft, dat deze vergoedingen onder het begrip flexiloon vallen (en dus dat daar ook sociale rechten en vakantiegeld op berekend dienen te worden) en dat deze dezelfde fiscale en parafiscale regeling ondergaat als het flexiloon.
>
> (…).
>
> De beperkte retro-activiteit is dan ook wenselijk en zelfs noodzakelijk voor het algemeen belang en meer in het bijzonder om de rechten van de werknemer te vrijwaren en mogelijke interpretatieproblemen en de daaruit voortvloeiende rechtsonzekerheid te vermijden. Deze amendementen verduidelijken enkel de teksten in de zin van de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever."

Rekening houdend met de door de gemachtigde verstrekte toelichting, lijkt de terugwerkende kracht van de ontworpen amendementen tot 1 december 2015 op het eerste gezicht te kunnen worden aanvaard. Het verdient evenwel aanbeveling om die toelichting op te nemen in de verantwoording bij amendement nr. 6.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Amendement nr. 3

7. Teneinde er geen twijfel over te laten bestaan dat de nieuw ontworpen bepaling ook van toepassing is op het initieel vastgestelde minimum (8,82 euro), en beter aansluitend bij de reeds in artikel 5, § 2, van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken' gehanteerde terminologie, schrijve men in de ontworpen bepaling "Dit minimaal bedrag …" (niet: "Dit geïndexeerd minimum…").

‡LW-ABMPJEJEE-FIELAV/T‡

Amendement nr. 5

8. Artikel 29 van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken' voegt nieuwe bepalingen (29° en 30°) toe aan artikel 38, § 1, eerste lid, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992. Aangezien dat artikel 29 op het ogenblik van de bekendmaking van het thans te amenderen ontwerp van wet reeds uitwerking zal hebben gehad, dient de thans ontworpen bepaling onder 29° rechtstreeks te worden ingevoegd in het voornoemde artikel 38, § 1, eerste lid.

*

‡LW-ABMPJEE-FIELAV/T‡

1. Selon l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée dans la demande d'avis comme suit :

« De aanvraag is hoogdringend omdat de voorliggende amendementen nodig zijn om een correcte interpretatie van een pas aangenomen wetgeving mogelijk te maken. Deze ontwerpen van amendement verduidelijken het begrip flexiloon zoals het is opgenomen in de wet houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken die op 22 oktober door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd gestemd. De procedure tot publicatie in het Belgisch Staatsblad is momenteel lopende — ingevolge deze publicatie zal deze wet in werking treden op 1 december 2015. Zonder deze amendementen zou onduidelijkheid bestaan over het begrip flexiloon, meer in het bijzonder of aanvullende vergoedingen uit cao al dan niet onder het flexiloon vallen. Daardoor zou onzekerheid bestaan over de fiscale en parafiscale behandeling en zou de wetgeving bijgevolg niet uitvoerbaar zijn door werkgevers en sociale secretariaten. Met dit amendement wenst de regering zo snel mogelijk rechtszekerheid te scheppen betreffende het begrip flexiloon, en dit bij voorkeur voor de eerste loonbetalingen op basis van deze nieuwe regelgeving ».

*

2. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique [1] et de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DES AMENDEMENTS

3. Les amendements soumis pour avis ont pour objet d'apporter plusieurs modifications au chapitre 2 « Politique nouvelle – Horeca » de la loi du (...) 'portant des dispositions diverses en matière sociale'[2]. Ces modifications ont principalement [3] pour but de préciser la notion de « flexisalaire » utilisée dans ce chapitre.

FORMALITÉS

4. Conformément à l'article 15 de la loi du 25 avril 1963 'sur la gestion des organismes d'intérêt public de sécurité sociale et de prévoyance sociale', les amendements doivent être soumis à l'avis, soit du Conseil national du Travail, soit du comité de gestion des organismes d'intérêt public concernés. Il ne ressort pas des documents transmis au Conseil d'État que ces avis aient été recueillis, ni que le caractère urgent de la matière concernée ait été invoqué pour ne pas devoir les recueillir.

[1] S'agissant d'amendements à un projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité aux normes supérieures.

[2] Le texte de cette loi a été adopté en séance plénière de la Chambre des représentants le 22 octobre 2015 (*Doc. parl.*, Chambre, DOC 54-1297/006) et a été soumis à la sanction royale.

[3] L'amendement n° 7 comporte une rectification matérielle.

‡LW-ABMPJEE-FIEIAVT‡

EXAMEN DU TEXTE

Observations générales

5. L'auteur des amendements doit vérifier si les modifications à apporter à la définition de la notion de « flexisalaire » (amendement n° 2) et les modifications corrélatives apportées à d'autres dispositions du chapitre 2 de la loi 'portant des dispositions diverses en matière sociale' en rapport avec le flexisalaire (amendements n°s 3 et 4) s'accordent suffisamment et présentent par ailleurs la cohérence requise avec les autres dispositions (non modifiées) du chapitre 2 précité.

5.1. Ainsi, on voit mal si l'article 3, 2°, actuel de la loi 'portant des dispositions diverses en matière sociale' peut encore faire état d'un « salaire net », dans le sens usuel du droit du travail, dès lors qu'à la suite de la modification à y apporter, il faut également comprendre par « flexisalaire », « les indemnités, primes et avantages quelle que soit leur nature versés par l'employeur en vue de rémunérer une prestation » (amendement n° 1), et compte tenu également du fait que l'article 5, § 2, première phrase, de la loi précitée dispose que « [l]e flexisalaire s'élève au minimum à 8,82 euros à l'heure ».

5.2. On n'aperçoit pas non plus pourquoi les « avantages supplémentaires sur lesquels (lire : auxquels) le travailleur a droit conformément à une convention collective de travail » (amendement n° 3) doivent bel et bien être inclus dans la notion de « flexisalaire », mais ne sont pas pris en considération pour la fixation du montant minimal de ce dernier (amendement n° 3). En outre, on n'aperçoit pas non plus à cet égard si, dans le cas où un flexisalaire plus élevé que le minimum requis est déterminé dans le contrat-cadre (en application de l'article 5, § 1er, de la loi précitée), les « avantages supplémentaires » précités s'appliquent également en complément du flexisalaire (plus élevé) déterminé dans le contrat-cadre.

5.3. La justification de l'amendement n° 4 précise que « [v]u que la notion de flexisalaire est défini[e] de manière plus large, le minimum mentionné ici est le montant minimal du salaire 'ordinaire' et non pas du flexisalaire dans le sens de la définition la plus large ». Il en résulte que le régime des flexi-jobs comportera en fait deux notions quant au salaire, à savoir le salaire « ordinaire » et le salaire « élargi ». Cette distinction n'est toutefois pas opérée dans le régime (modifié) et ne résulte pas non plus de la suppression des mots « du flexisalaire » à l'article 5, § 2, deuxième phrase, de la loi précitée (amendement n° 4).

À cet égard, il convient également de vérifier si la disposition actuelle de l'article 6, alinéa 1er, d), de la loi précitée (le contrat-cadre contient au moins « d) le flexisalaire en tenant compte du salaire minimum comme prévu à l'article 5 ; ») peut être maintenue en l'état dans cette loi.

6. L'article en projet à l'amendement n° 6 énonce que « [l]e présent chapitre entre en vigueur à la date d'entrée en vigueur comme fixé à l'article 37, alinéa 1er, de la loi du XX novembre 2015 portant des dispositions diverses en matière sociale ». Étant donné que selon le délégué, l'intention est que cette loi soit encore publiée au Moniteur belge dans le courant du mois de novembre, il en résulterait que les amendements actuellement en projet entreraient en vigueur le 1er décembre 2015. Dès lors que le projet de loi à amender ne sera pas encore publié au

‡LW-ABMPJEJE-FIEIAV/T‡

Moniteur belge à cette date, il s'en suit que les amendements en projet entreront en vigueur avec effet rétroactif.

Comme la Cour constitutionnelle a déjà eu l'occasion de le signaler à plusieurs reprises, la non-rétroactivité des lois ou des décrets est une garantie ayant pour but de prévenir l'insécurité juridique et cette garantie exige que le contenu du droit soit prévisible et accessible, de sorte que chacun puisse prévoir, à un degré raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé au moment où cet acte se réalise [4]. Toujours selon la Cour constitutionnelle, la rétroactivité des lois ou des décrets ne se justifie que si elle est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général [5], comme par exemple le bon fonctionnement ou la continuité du service public [6]. S'il s'avère en outre que la rétroactivité a pour effet d'influencer dans un sens déterminé l'issue d'une ou de plusieurs procédures judiciaires ou d'empêcher les juridictions de se prononcer sur une question de droit déterminée, la nature du principe en cause exige que des circonstances exceptionnelles justifient l'intervention du législateur qui porte atteinte, au détriment d'une catégorie de citoyens, aux garanties juridictionnelles offertes à tous [7].

La justification de l'amendement n° 6 précise que « [v]u que le présent chapitre apporte des modifications à la notion de flexisalaire afin de clarifier la volonté initiale du législateur, les dispositions du présent chapitre doivent entrer en vigueur à la même date que les dispositions qui sont modifiées ».

Si les modifications en projet du chapitre 2 de la loi 'portant des dispositions diverses en matière sociale' peuvent être conçues comme une « précision » du régime figurant initialement dans ce chapitre, il n'en demeure pas moins qu'elles doivent être considérées comme un complément de ce régime, au sens de l'instauration de nouvelles règles complémentaires. La rétroactivité n'est dès lors possible que dans la mesure où un objectif d'intérêt général la fonde.

À cet égard, le délégué a communiqué ce qui suit :

> « Uit de contacten die wij hebben met onder andere de sociale secretariaten bleek dat deze oorspronkelijke bedoeling niet zo eenduidig uit de wetgeving kon worden afgeleid – de huidige definitie van 'flexiloon' en hoe bijkomende vergoedingen fiscaal en parafiscaal dienen te worden behandeld konden verschillend worden geïnterpreteerd.
>
> Om aan deze rechtsonzekerheid tegemoet te komen is het noodzakelijk dat nader verduidelijkt wordt dat de werknemer recht heeft op alle bijkomende vergoedingen waarop een andere werknemer ook recht heeft, dat deze vergoedingen onder het begrip flexiloon vallen (en dus dat daar ook sociale rechten en vakantiegeld op berekend dienen te worden) en dat deze dezelfde fiscale en parafiscale regeling ondergaat als het flexiloon.
>
> (…).

[4] Voir notamment : C.C., 20 mai 1998, n° 49/98, B. 4; C.C., 9 février 2000, n° 17/2000, B.4; C.C., 15 mai 2008, n° 80/2008, B.4; C.C., 13 janvier 2011, n° 3/2011, B.7.

[5] Voir notamment C.C., 30 octobre 2012, n° 137/2012, B.9.

[6] Voir notamment C.C., 19 décembre 2001, n° 159/2001, B.13.1.

[7] Voir notamment C.C., 4 mai 2005, n° 86/2005, B.6.1; C.C., 19 avril 2006, n° 55/2006, B.6; C.C., 4 mars 2008, n° 41/2008, B.6.1; C.C., 17 avril 2008, n° 64/2008, B.29.1 et B.47.1; C.C., 15 janvier 2009, n° 6/2009, B.3.2 et C.C., 18 février 2009, n° 26/2009, B.13.

‡LW-ABMPJEJEE-FIEIAV/T‡

De beperkte retro-activiteit is dan ook wenselijk en zelfs noodzakelijk voor het algemeen belang en meer in het bijzonder om de rechten van de werknemer te vrijwaren en mogelijke interpretatieproblemen en de daaruit voortvloeiende rechtsonzekerheid te vermijden. Deze amendementen verduidelijken enkel de teksten in de zin van de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever ».

Compte tenu des éclaircissements fournis par le délégué, la rétroactivité des amendements en projet au 1er décembre 2015, paraît, à première vue, pouvoir être admise. Toutefois, il est recommandé d'insérer ces précisions dans la justification de l'amendement n° 6.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Amendement n° 3

7. Afin de ne laisser subsister aucun doute quant au fait que la nouvelle disposition en projet s'applique également au minimum fixé initialement (8,82 euros) et s'accorde mieux avec la terminologie déjà employée à l'article 5, § 2, de la loi 'portant des dispositions diverses en matière sociale', on écrira dans la disposition en projet « Ce montant minimum ... » (et non : « Ce minimum indexé ... »).

Amendement n° 5

8. L'article 29 de la loi 'portant des dispositions diverses en matière sociale' ajoute de nouvelles dispositions (29° et 30°) à l'article 38, § 1er, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992. Étant donné qu'au moment de la publication du projet de loi à amender, l'article 29 aura déjà produit ses effets, la disposition actuellement en projet au point 29° doit être directement insérée dans l'article 38, § 1er, alinéa 1er, précité.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES Marnix VAN DAMME

‡LW-ABMPJEJE-FIEIAV/T‡